

BUDAMA

Fındıkta budama, dikimle başlayan ve ağacın ekonomik ömrünün sonuna kadar devam eden en önemli kültürel uygulamalardan biridir.

BUDAMANIN FAYDALARI

- Düzgün ve kuvvetli taç oluşumunu sağlar,
- Bitkilerin daha uzun süre verim çağında kalmasını sağlar,
- Bitkilerin daha kaliteli meyve vermesini sağlar,
- Verim artışı sağlar,
- Bitkilerin daha iyi ışık almasını ve havalanmasını sağlar,
- Tozlanma oranını artırır,
- Dip sürgünü temizliği yapılarak, bunların su ve besin maddelerini sömürmeleri engellenir,
- Bakım, hasat, hastalık ve zararlılarla mücadele vb. teknik işler kolaylaşır,
- Ağaç kısa sürede verime yatar,
- Verim dalgalanmaları azalır.

BUDAMA ZAMANI

Sonbahar-Kış Budaması: Budamaya bitkinin dinlenmeye girdiği ve büyük oranda yaprakların döküldüğü dönem dikkate alınarak başlanmalıdır ve kış soğuklarından önce tamamlanmalıdır. Ocak içerisinde kurumaya yüz tutmuş, kurumuş, sıklaşmış, gelişmeden geri kalmış dallar ile kök sürgünleri temizlenmelidir.

İlkbahar Budaması: Sonbahar-Kış budamasının eksikliklerini tamamlayan bir budamadır. Mart ayından itibaren başlayan yaklaşık 3 aylık dönemde gerçekleştirilmelidir.

FINDIKTA BUDAMA ÇEŞİTLERİ

1-Dikim Budaması:

Dikimden önce fidanların zedelenmiş kökleri, sağlam doku noktasından kesilmeli ve uzun kökler kısaltılmalıdır. Fidanlar 35-40 cm uzunluğunda olacak şekilde bir göz üzerinden tırnak bırakılmadan, gözün ters istikametinden budama makası ile kesilmelidir.

2-Şekil Budaması: Fındık yetiştiriciliğinde ocak dikim sistemi üreticiler tarafından kullanılmakla birlikte tek gövde, çit dikim sistemleri de yaygınlaşmaktadır. Şekil budaması dikim sistemine bağlı kalarak her yıl dal üzerinde yapılan budamaları kapsamaktadır.

Ocak dikim sisteminde şekil budaması yapılmış bir fındık ocağı

Tek gövde dikim sisteminde şekil budaması yapılmış bir fındık fidanı

Çit dikim sisteminde şekil budaması yapılmış fındık fidanları

3-Verim (Ürün) Budaması: Fındıkta tam verim çağı çeşide, bakım şartlarına ve ekolojiye göre değişmekle birlikte 20-25 yaşlarına kadar devam etmektedir. Bundan sonra ana dallar üzerindeki yan dallarda sıklaşma, sürgün faaliyetlerinde ve buna bağlı olarak da verimde azalmalar gözükür.

Verim budamasında, ağaca ilk 5 yılda verilmiş şekle bağlı kalmak koşuluyla;

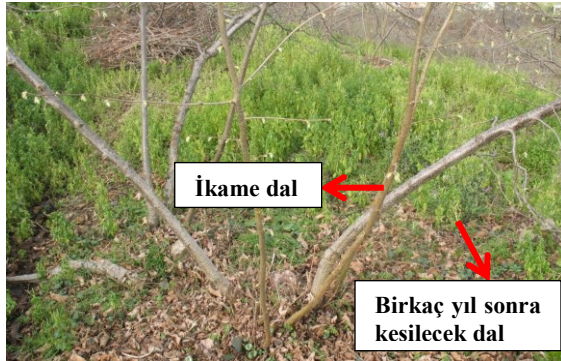
- Kurumuş, kırılmış ve cılız sürgünler ile ocak içlerine doğru büyümüş sürgünler çıkarılmalı,
- Ocak dışına doğru çok uzamış sürgünler kısaltılmalı,
- Ocak içlerini açmaya yönelik olarak yaşlanmış, hastalıklı ve üst üste gelişme gösteren dallar dip kısımlarından kesilmeli,
- Kesilen dalların yerine, aynı yönde gelişme gösteren kök sürgünlerinden birinin gelişmesine izin verilmeli

Dip temizliği yapılmamış bir fındık ocağı

Fındık ocaklarında her yıl bol miktarda gelişen kök sürgünleri, daha sonra dalların gençleştirilmesi amacıyla kullanılabilceği yönüyle yararlı gibi gözükürken, ihtiyaçtan fazlası ocakların yeterince güneşlenememesine, havalanmanın ve tozlanmanın yetersiz olmasına, dalların sıklaşmasına, gereksiz su ve besin elementi sarfiyatına neden olmaktadır. Bu nedenle, fındık ocaklarında meydana gelen bu sürgünler henüz taze iken çıkarılmalıdır. Bu amaçla her yıl, yılda en az iki kez olmak üzere **İlkbahar** ve **Sonbaharda** bu sürgünler temizlenmelidir.

4-Gençleştirme Budaması: Fındıkta diğer meyve türlerinden farklı olarak, **dal yaşı** ve **dikim yaşı** vardır. Ekonomik verim çağında olan bahçelerde, ocakların içinden kesilecek olan yaşlı dalların yerine, kesimden 5-6 yıl önce bunların yerini alacak sürgünler (ikame dal) belirlenir. Bu sürgünlerin gelişmesine izin verilerek, verimde süreklilik sağlanır.

Dikim yaşı da fındık yetiştiriciliğinde verimi etkileyen en önemli unsurlardan biridir. Fındığın ekonomik ömrü 55-60 yıldır. Daha yaşlı bahçelerde verimde önemli düşüşler görülmektedir. Çünkü ocaktaki ana bitkinin kökü yaşlanmış olmakta dolayısıyla bu kökten çıkan sürgünlerin verim potansiyeli de düşük olmaktadır. Bu yüzden yaşlanmış ve verimden düşmüş ocakların sökülüp, bahçenin yeniden tesis edilmesi gerekmektedir.

BUDAMADA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

- Ocaklar arası mesafe en az **4 m** olmalı,
- Ocaktaki dal sayısı **5-6** adetten fazla olmamalı,

- Yaşlı dalların yerine bırakılan ikame dallar ocağın dış kısmında gelişen kök sürgünlerinden seçilmeli,
- Budama doğru zamanda yapılmalı,
- Bahçe içerisinde ve kenarlarındaki diğer meyve ağaçları kesilmeli,
- Fındık ocaklarının ortası boş olmalı,

- Ana dalların kesilmesi sırasında diğer dalların yaralanmamasına dikkat edilmeli,
- Budama artıkları bahçede bırakılmamalı ve bahçe içinde yakılmamalı,
- Bahçeye tozlayıcı olarak dikilmiş çeşitler kesilmemeli,
- Dallar budama testeresiyle toprak seviyesinden pürüzsüz bir şekilde kesilmeli,
- Ocaklarda kurumuş, kırılmış, yaşlanmış ve hastalıklı dal olmamalıdır.

Adres	Sakarya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Yeni Mah. Sakarya Cad. No:373 Erenler / SAKARYA
Santral	0(264) 241 20 13-14-15
Fax	0(264) 241 20 16
Web	https://sakarya.tarimorman.gov.tr

T.C.

SAKARYA VALİLİĞİ

İL TARIM VE ORMAN

MÜDÜRLÜĞÜ

FINDIKTA BUDAMA

Bitkisel Üretim ve Bitki Sağlığı
Şube Müdürlüğü
SAKARYA 2020